

תלמוד שמביא לידי מעשה

(תשובה להשגה)

הרב ליפשיץ מעיר על שתי נקודות:

1. התעלמות מהסוגיא בקדושין הדנה בתלמוד ומעשה.
2. התעלמות מהסוגיא בב"מ לגבי המחלוקת בבית דין של מעלה, שהינה דיון ופסיקה ביהלכתא למשיחא¹.

א. סוגיית 'בהרת'

לגבי הסוגיא בב"מ ושכמותה, אכן הבאנו את הרמב"ן המתייחס לאותם מקומות שבהם הגמרא פוסקת ב'הלכתא למשיחא' (הרמב"ן דן בדוגמא אחת) וגם בעלי התוספות בסוגיא בזבחים מתייחסים לכך.
הגם שאנו אומרים שחכמים חולקים על רב יוסף וסוברים שיש לפסוק בכהאי גוונא, עדיין מעמד הלימוד בעניינים למעשה גדול יותר לכולי עלמא, וכפי שהבאנו מהכפתור ופרח.
ספציפית, לגבי הסוגיא בב"מ, היה ניתן לומר שאין כאן קושי כלל (גם אם הלכה כרב יוסף), שהרי המחלוקת היא בימתיבתא דרקיעא², ושם ודאי שאין לבוא ולדון מצד הלכתא למשיחא והלכה למעשה¹.

ב. גדול תלמוד שמביא לידי מעשה

לגבי הסוגיא בקידושין, הסוגיא איננה עוסקת ביחס שבין לימוד למעשה ולימוד שלא למעשה, אלא ביחס שבין לימוד ומעשה².

1. **הערת הרב ליפשיץ:** עצם העובדה שהתלמוד מצא לנכון ללמוד אותו במה נחלקו במתיבתא דרקיעא הוא "עצם העניין", להדגיש את חשיבות הלימוד שאינו הלכה למעשה. ועיי"ש בהקדמת קצות החושן.
תשובת הכותב: אין לי הרבה מה להוסיף, לגבי סוגיא זו העליתי את הדברים רק כהשערה, אך בכל אופן, ההתייחסות לסוגיות מעין אלו (והלכתא למשיחא) כבר הובאה בתוסי' והרמב"ן וכפי שהזכרנו.
2. **הערת הרב ליפשיץ:** אתפלא על דבריו אלו של הכותב. כיצד ניתן לעשות ללא תלמוד? הרי בכל עשייה טמון הלימוד שלפניה! כמו כן המעיין בסוגיית התלמוד בקידושין ובב"מ, ייווכח כי הדיון נסוב על חזקיהו שמת, והשאלה הייתה מהי מעלתו העיקרית, לימוד או עשייה (הכוללת לימוד על מנת לדעת מה ואיך לעשות), עיי"ש.
תשובת הכותב: כבר ציינתי במאמר הראשון שישנו קשר לא ישיר בין לימוד ההלכה לבין העשייה, ובפרט לאור דברי אדמו"ר הזקן. בכל אופן, מסוגיא זו נלמד שלימוד למעשה עדיף אף על לימוד שאינו למעשה (ולא רק על מעשה). גם אם נאמר שלימוד שלא למעשה הוא חשוב, דבר זה מתיישב עם רוח דברינו, שגם בלימוד כזה ישנה חשיבות, אך הוא פחות ערך מלימוד למעשה.

אמנם, מתשובת הגמרא אתה למד שמעלתו של הלימוד נעוצה בכך שהוא מביא לידי מעשה, ואם כך לימוד שאינו מביא לידי מעשה אינו גדול כמעשה (והבנה זו מחזקת את דברינו), אך כל זה בעקיפין. ואכן שו"ע הרב נזקק לומר שגם לימוד שאינו למעשה אין מבטלים אותו (כשהמצוה יכולה להיעשות בידי אחרים).

ניתן להוסיף, שהגמרא לא דנה בדוגמאות נקודתיות של לימוד מול מעשה, שאז אכן יש מקום לבוא ולומר שלימוד שאינו למעשה קטן ממעשה, אלא בתלמוד תורה בכללותו אל מול מעשה, ותלמוד תורה בכללותו הוא מביא לידי מעשה. דהיינו, גם לימוד קודשים וטהרות הוא מכוון למעשה, אלא שישנם מצבים שבהם הוא לא ניתן ליישום מעשי, אבל בעיקרו זהו לימוד מעשי. אכן, יישאר קושי בעניין עיר הנידחת, בן סורר ובית המנוגע.

כל מה שטענו, הוא שישנה עדיפות ללימוד בעניינים מעשיים, ובתוך זה ישנה עדיפות לכך שהלימוד ילבש אופי מעשי ולא רק אופי למדני פלפלני בלי הכוונה וקישור למציאות.

